

Epävarmuudesta toiseen – onko toivoa horisontissa?

Tarja Halonen¹

Tätä kirjoitettaessa keväällä 2025 olemme eläneet Suomessa yhden kansamme pisimmistä rauhankausista. Välillä on tuntunut siltä, että toistamme itsestäänselvyyksiä demokraattisen ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan merkityksestä rauhan rakentamiselle ja muutoinkin kestäväälle kehitykselle.

Selvisimme aikoinaan koronapandemiastakin hämmästyttävän nopeasti juuri kansainvälisen yhteistyön ansiosta. Kauneusvirheitä tosin löytyy jälkikäteen tarkastellen – mutta kuitenkin. Venäjän hyökkäys Ukrainaan olikin sitten shokki, joka järjensi eurooppalaisten turvallisuutta. Eihän perinteisen sodan pitänyt enää kuulua eurooppalaiseen maailmaan. Toki olimme kokeneet vanhan Jugoslavian hajoamisprosessissa aseellisia konflikteja, mutta jotenkin pidimme niitä kuitenkin jollain lailla paikallisina eli hallittavina.

Signaaleja Venäjän tai ehkä ainakin presidentti Vladimir Putinin kovasta linjasta oli nähtävissä jo toisessa Tšetšenian sodassa tai Georgian konfliktissa, mutta mitään laajempaa huolestumista ei nähty ennen helmikuuta vuonna 2022. Vierailin jo samana keväänä Yhdysvalloissa ja Yhdistyneissä kansakunnissa (YK), jossa koetin vähän puolustella, miksi hyökkäys Ukrainaan oli shokeeraava eurooppalaisille ja tietysti erityisesti meille Venäjän rajanaapureille.

Toki Venäjän toimet tuomittiin ankarasti, mutta silmiemme sulkemista muun maailman ongelmista ei oikein saanut vastakaikua. Tuli vähän sellainen tunne, että olimme olleet aikaisemmin vähän arrogantteja, maailma kun on ollut täynnä sotia ja katastrofeja. Tilanne on vain kärjistynyt Gazan tilanteen myötä.

Ukrainan pelastaminen on tullut yhä enemmän meidän eurooppalaisten asiaksemme. Sota muutti myös meidän suomalaisten ja ruotsalaisten sotilaallisen liittotumattomuuden pikavauhtia Naton jäsenyydeksi. Mutta ennen kaikkea sota muutti maailmankuvamme mustavalkoiseksi ilman sävyjä, oli kyse sitten borssikeiton syömisestä tai Tšaikovskin musiikista.

Mutta lisää seurasi. Presidentti Donald Trumpin toinen kausi onkin vasta maailmaa mullistanut: hänen ja Putinin välinen ystävyys Panaman kanava ja Kanadan tai Grönlannin liittäminen Yhdysvaltoihinhan ovat olleet täysin uskomattomia ehdotuksia.

Sopimus pohjaisen maailmanjärjestyksen tulevaisuus ei myöskään näytä hyvältä. Ilmastopopimuksesta irtautuminen oli ehkä odotettavissa, mutta Maailman terveysjärjestö WHO:n hylkääminen tai Yhdysvaltojen kehitysyhteistyövirasto USAIDin romahduttaminen ei. Amerikkalainen oikeusvaltio kokee päivä toisensa jälkeen ikäviä yllätyksiä. Yliopistoja on koeteltu valtionapujen leikkauksilla, ja nyt presidentti on puuttunut myös opetuksen ja tutkimuksen sisältöön.

Presidentin harjoittama tullipolitiikka on sitten oma lukunsa, jota on vaikea ymmärtää.

¹ Presidentti, <info@presidenthalonen.fi>

Kestävä kehitys kaikkine haasteineen on edelleen olemassa. Mitä kaikkea ehtii vielä tapahtua ennen kuin kirjoituksemme on julkisuudessa? Luonnon kanssa kun on vaikea saada aikalisää.

Suomen oma hallitus tuntuu luottavan edelleen yllättävän paljon amerikkalaisiin oppeihin, tai onko sitten kyse jostain muusta?

Jätän analysoimatta oman maamme sisäpolitiikan: budjettitasapainon ja korkeampien tuloluokkien verohelpotusten yhteensopivuuden tai sote-puolen kunnossapidon. Mutta en malta olla puuttumatta Ottawa-sopimuksen irtisanomiseen.

En halua kiistää puolustusvoimien kannanottoa miinoituksen merkityksestä Ukrainan sotakokemusten pohjalta. Suurta osaa näistä tiedoista ei ole annettu julkisuuteen, mutta ihmettelen sitä, että hallitus heräsi vasta kansalaisaloitteen pohjalta. Ottawan sopimus ei kiellä miinoitusta kokonaan vaan tietynlaiset miinat. Nykyaikaisten miinojen käyttö olisi mahdollista. Ne ovat kalliimpia, mutta maamme ei varmasti ole sopimuksen köyhimpiä maita. Neuvottelut esimerkiksi Euroopan unionin kanssa kohonneen puolustustarpeen aiheuttaman budjettitilanteen vuoksi eivät ole näkyneet ainakaan julkisuudessa.

Näinä aikoina rauhantyö ja konfliktianalyysit ovat entistä tärkeämpiä mutta eivät helpompia. Kiitos lehdellenne keskustelumahdollisuudesta. Ei auta muuta kuin jatkaa työtä parempien aikojen toivossa.